

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: O. Kuijk, Brantwijk 76, Amstelveen

Opgericht 1 januari 1881

Wervingsactie in Den Haag slaat:

MODDERFIGUUR

KENT U PROF. PFANNENSTIEL NIET? Hij schijnt toch een gezaghebbend man te zijn in Duitsland. Want de leveranciers van het „wereldberoemde ijzerhoudende modderbad" laten hun geneeskrachtig(?) produkt door niemand minder dan prof. Pfannenstiel aanbevelen.

HELAAS, wij kennen prof. Pfannenstiel niet in Nederland. Zolang zijn faam op het gebied van „ijzerhoudende modderbaden" nog niet is doorgedrongen tot onze lage landen, conformeren

wij ons liever aan „Torenwachter", de rubriekschrijver in de Haagsche Courant, die op duidelijke wijze afrekenet met de pogingen van een Westduits modderbedrijf om op de Nederlandse markt

omzetten te bereiken bij zieke en gezonde mensen op basis van de hunkering naar genezing of de vrees voor ziekten.

Hoe de Haagsche Courant met deze afkeurenswaardige wervingsactie afrekenet blijkt uit het volgende citaat:

Uit Bad Pyrmont in de Duitse Bondsrepubliek wordt ons, groot-Hagenaars, dezer dagen een „natuurlijk geneesmiddel" beloofd, waartegen Torenwachter met klem wil waarschuwen. Huis aan huis is of wordt een brief bezorgd, geadresseerd „aan de bewoners van dit perceel" en de inhoud van de missive is ronduit om te griezelen. Aanbevolen wordt namelijk een kuur met ijzerhoudende modder en men zou nog kunnen zeggen dat wie daaraan zijn geld wil spenderen het zelf moet weten, ware het niet, dat de aanprijzing voor eenvoudige mensen hogelijk misleidend kan zijn.

Aan de modder worden namelijk „uitzonderlijke kwaliteiten" toegedicht, „bij bepaalde ziektebeelden met opzienbarend succes toegepast". „Het blijkt steeds weer een probaat middel, wanneer verlamde functies weer op gang moeten worden gebracht, respectievelijk wanneer het gehele organisme eens een grondige behandeling moet ondergaan". Een zekere professor Pfannenstiel heeft het zelf gezegd!

Met veel omhaal van quasi-wetenschappelijke termen worden de zegeningen van deze modder verder beschreven; het ergste is echter nog dat tot slot van deze reclame mogelijke belangstellenden losweg wordt verzocht even op te geven waaraan zij lijden: reumatiek, gewrichtsslijtage, bandschijfbeschadiging, zenuwpijnen, nerveuze hart- en bloedsomloop-storingen, lever- of gal kwalen, blaasziekten dan wel „zwakheid van het onderlijf". Als men op de antwoordkaart hier of daar een kruisje zet, wordt uit Bad Pyrmont het desbetreffende „wereldberoemde geneesmiddel" afgezonden.

Over de kosten wordt niet gerept. Over de mogelijke schadelijke gevolgen evenmin. Een goede raad van Torenwachter: werp deze reclame zonder dralen in de prullenmand en vertrouw bij klachten op onze eigen Nederlandse huisartsen. Die hebben een reputatie, die niet zo gemakkelijk door de modder te halen is, zo besluit „Torenwachter" in de Haagsche Courant.

Reclame voor geneesmiddelen

IN HET VORIGE NUMMER is uitvoerig aandacht besteed aan het Jaaroverzicht 1961 van de Keuringsraad Openlijke Aanprijzing Geneesmiddelen.

Om een juist inzicht te geven in de intrinsieke waarde van zijn werkzaamheden moet daarnaast echter ook het volgende worden opgemerkt.

Toen destijds de Overheid overwoog maatregelen te treffen ter beteugeling van de ongebreidelde aanbeveling van patent-geneesmiddelen vonden directbelanghebbenden (in casu enige fabrikanten van deze middelen en de lekenpers) elkaar.

Op vrijwillige basis werd een „Controle Commissie" (de latere Keuringsraad) in het leven geroepen. Deze stelde zelf een leidraad voor haar werkzaamheden samen, met — aan zijn ontstaan inherente — gebreken. Als adviseur voor medische aangelegenheden werd de toenmalige Voorzitter van de Vereniging tegen de Kwakzalverij aangehouden. Laatstgenoemde zag zich echter al spoedig genoodzaakt zijn plaats ter beschikking te stellen, omdat hij zich niet kon verenigen met het — tegen zijn adviezen — verlenen van het brevet van „Geen Bezwaar" aan vele voorgelegde advertentie-ontwerpen.

Tegenover afgewezen advertenties staan vele aankondigingen, die — ondanks waarschuwingen in medische periodieken over ernstige nevenwerkingen van bepaalde geneesmiddelen (o.a. hormonen, antibiotica, vitaminen, salicyl, phenacetine) — NIET werden geweerd.

Het doet huiverig aan te beseffen, dat aankondigingen van patent-geneesmiddelen, die deze ingrediënten bevatten, voor een geraffineerde reclame-campagne in de lekenpers door de Keuringsraad zijn vrijgegeven. Hieruit toch maakt het publiek op te doen te hebben met „onschuldige middeltjes" en het maakt er een wellustig gebruik (misbruik!!) van. Dit heeft tot resultaat, dat reeds menigeen tot zijn schade de kwalijke gevolgen ervan heeft moeten ondervinden en bezuren.

Het weren uit de lekenpers van ELKE aankondiging van geneesmiddelen is uit een oogpunt van volksgezondheid een van de methoden — wellicht een zeer doeltreffende — om het publiek te beschermen. Gevreesd moet echter worden, dat economische belangen bij het overwegen van een dergelijke ingrijpende maatregel zullen prevaleren en dat daarom het tot stand komen ervan tot de vrome wensen zal blijven behoren.

A. P. N. DE GROOT.

Resultaat van dertig jaar studie:

„HET BLIJFT BEDROG!“

NA DERTIG JAAR INGESPANNEN STUDIE van de parapsychologie staat de Hagenaar G. A. M. Zorab nog altijd bijzonder sceptisch tegenover bovennatuurlijke genezers.

„Er is veel nep. Helderzienden en wondergenezers maken gebruik van de vele kwaaltjes die men in onze moderne, nerveuze bestaan krijgt en waar geen arts iets aan kan doen. Mensen met zo'n kwaaltje vinden dat artsen en psychiaters door hun wetenschappelijkheid beperkt zijn en zoeken naar een occulte omgeving waar misschien andere machten hun van hun kwaal af kunnen helpen. Het blijft bedrog, maar ik moet toegeven dat er soms door de persoonlijke band met de wondergenezer of magnetiseur of wat ook, enige verbetering kan optreden.“

Deze mededelingen deed de heer Zorab in een vraaggesprek met het Haags Dagblad, dat over hem schreef ter gelegenheid van zijn 65ste verjaardag.

Voorzichtig

DE PARAPSYCHOLOOG Zorab gelooft wel, dat er enkele „bovennatuurlijke“ verschijnselen zijn, maar hij voegt er duidelijk aan toe dat de parapsychologie als wetenschap die verschijnselen nog niet heeft weten te herleiden tot repeteerbare elementen, tot wetmatigheden.

Een gedreven onderzoeker naar bovenzintuigelijke waarnemingen komt na dertig jaar tot een hoogst voorzichtige uitspraak ten aanzien van het bestaan van paranormale verschijnselen. De paranormale genezers drukt hij het waarmerk: „het is bedrog“ op. Hoe willen de hard schreeuwende magnetiseurs en hun organisaties dan toch ooit een bewijs leveren dat hun magisch optreden iets anders is dan humbug? Gevaarlijke humbug, omdat de medisch waardeloze seances de zieke weghouden van een mogelijk genezingsproces.

Humbug

„ALS IK NOG EENS op de wereld kwam, zou ik waarzegger, helderziende of wondergenezer willen zijn.

Want het zijn juist deze mensen die soms met veel „humbug“ gouden munt weten te slaan uit wat de parapsycholoog „buitenzintuigelijke waarnemingen“ noemt en juist deze mensen maken het de parapsychologie zo moeilijk bij het zoeken naar officiële erkenning“, zo verklaart de heer Zorab.

Dit is duidelijke taal.

De heer Zorab heeft recht op zijn belangstelling voor „bovennatuurlijke geheimen“. Hij heeft er goed aan gedaan deze zaken aan een onderzoek te onderwerpen. Maar hij heeft zich niet laten verleiden tot het onwetenschappelijke standpunt, dat elders op dit

studie terrein gehanteerd wordt onder het motto: „de bovenzintuigelijke waarneming en de paranormale verschijnselen bestaan en wie dat niet gelooft moet maar aantonen dat zij niet bestaan“.

Na een jarenlange wetenschappelijke speurtocht in het rijk der magie noemt de heer Zorab de wondergenezers bedriegers. Mensen die munt slaan uit een wetenschap, die nog niet is herleid tot repeteerbare elementen of wetmatigheden.

Wij bevelen deze waardevolle conclusie aan bij allen, die moeten oordelen over de toelaatbaarheid van paranormale genezers in het maatschappelijk verkeer. Naar onze mening heeft het wetenschappelijke werk van de heer Zorab grote waarde voor de Nederlandse volksgezondheid.

Immers, als een speurtocht naar het bestaan van paranormale verschijnselen zo weinig oplevert ten aanzien van de waarde er van op medisch gebied, dan is daarmee weer eens aange-

Parapsycholoog

G. A. M. ZORAB

sceptisch tegenover

paranormale

geneeskunst

toond dat de bruikbaarheid van de Wet op de Uitoefening van de Geneeskunst van 1865 na bijna 100 jaar niet is aangetast.

Paranormale geneeswijzen kregen hier uit onverdacht para-psychologische hoek een veelbetekenend brevet van ondeugdelijkheid.

Bureau Vereniging

HET BUREAU van de Vereniging tegen Kwakzalverij is gevestigd ten huize van de directeur, de heer D. H. van den Bosch, „Groot Schuttershoef“, Arnhemseweg 10, Leusden post Amersfoort.

Aan dit bureau zijn alle inlichtingen omtrent de vereniging en de kwakzalverijbestrijding verkrijgbaar.

Directeur Van den Bosch is gaarne bereid verzoeken tot het houden van lezingen over de kwakzalverij te behandelen.

GELD, geld, geld

GELD IS NODIG voor de kwakzalverijbestrijding. Geld voor het maandblad. Geld voor de knipseldienst. Geld voor een archief, voor correspondentie, voor het opsporen van gevallen van kwakzalverij, voor vergaderingen met autoriteiten

Het geld dat u betaalt voor het lidmaatschap van onze vereniging wordt goed besteed. Wilt U de contributie storten op de gironummers 32237 en K 1672 (van de Amsterdamse gemeentegiro) ten name van de Penningmeester van de Vereniging tegen de kwakzalverij?

De contributie bedraagt f 7,50 per jaar.

Studenten, verpleegsters, kraamverzorgsters, arts-, tandarts- en apothekersassistenten betalen f 2,50 per jaar.

Tijdens een pleitrede voor de Rotterdamse rechtbank ontvouwde de jurist mr. KRUSEMAN een aantal gevaarlijke medische stellingen

Aanval van Advocaat op Artsen

EEN VURIG VOORSTANDER van de paranormale geneeswijze, mr. G. E. Kruseman uit Amsterdam, heeft voor de Rotterdamse rechtbank een uitvoerige pleitrede gehouden over het magnetisme.

Hij trad op als raadsman van een Rotterdamse magnetiseuse, die in hoger beroep kwam tegen een veroordelend vonnis van de kantonrechter.

In zijn pleitrede — waarvan een uitvoerig uittreksel voorkwam in de Nieuwe Rotterdamse Courant — zei mr. Kruseman enkele zeer belangrijke dingen, die dringend een nadere beschouwing verdienen.

Eigen kijk

VOLGENS MR. KRUSEMAN zou er sinds 1960 iets veranderd zijn in de wetenschappelijke opvattingen, de zienswijze van de rechtbank en het standpunt van het parket in de kwestie van het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunde.

Als mr. Kruseman met „wetenschap” bedoelt de „medische wetenschap”, dan geloven wij dat hij de Rotterdamse rechters niet volledig heeft ingelicht. Immers, er is ons geen enkele medische, wetenschappelijke verandering van inzicht gebleken ten aanzien van de paranormale geneeskunde. De medische wereld gaat terecht van het standpunt uit, dat zolang paranormale verschijnselen met waarde voor de geneeskunde nog niet door een objectief en wetenschappelijk onderzoek zijn aangetoond, deze „geneeskunde” moet worden afgewezen.

Bij gebrek aan medisch-wetenschappelijk materiaal is mr. Kruseman bij de Rotterdamse rechters komen aandragen met zijn eigen kijk op de geneeskunde. Ziehier wat de NRC de jurist Kruseman in de mond legt over medische zaken:

” De successen van de moderne medische wetenschap zijn gebaseerd op de identificatie van een groot aantal algemene ziekteverwekkers en op het vinden van de middelen om deze onschadelijk te maken.

De wetenschap heeft zich aldus ontwikkeld in causale richting met dien verstande dat van de diagnose mag worden verwacht het vaststellen van de ziekteoorzaak en van de therapie het wegnemen van die oorzaak.

Minachting

MET DEZE BIJNA vermakelijke simplificatie van een nog onbegrensd wetenschappelijk werkterrein als de

geneeskunde vormt, bestempelt mr. Kruseman de arts, al dan niet gespecialiseerd en zijn vele medewerkers tot „zoekers naar ziekteverwekkers” en verjagers daarvan. Men proeft de fijne minachting achter deze woorden: alleen als de ziekte een oorzaak heeft kan de dokter helpen. Hij is een soort fietsenmaker, die slechts technisch werk aflevert. En de jurist Kruseman doceert verder (op medisch terrein):

” Daarnaast heeft zich echter in steeds sterkere mate een nieuwe categorie van kwalen ontwikkeld, die niet zijn terug te brengen op een algemene oorzaak, doch slechts kunnen worden verklaard uit functionele stoornissen, die in verband staan met de fysieke en/of psychische opbouw van de betreffende persoon. Op dit gebied staat de wetenschap krachtens haar eigen grondstellingen machteloos. Op ditzelfde gebied en wellicht zelfs uitsluitend op dit gebied bereiken de magnetiseurs opmerkelijke resultaten.

Schamen

ALS DIT CITAAT uit de pleitrede van mr. Kruseman waar is, dan dient de medische wetenschap zich te schamen. Moet nu een jurist ontdekken, dat er zich een nieuwe categorie van kwalen voordoet, die zich de laatste tijd steeds sterker manifesteren?

Of wéét de medische wetenschap wellicht van het bestaan van ziekten, waarvoor niet onmiddellijk een „ziekteverwekker”, maar wel degelijk een ziekteoorzaak? is aan te wijzen. Er bestaan wetenschappelijk geschoolde lieden (psychiaters, psychologen, psychomatici, verpleegsters en anderen), die ook „functionele stoornissen in verband met fysieke en/of psychische opbouw” met succes aanpakken en genezen. In dat geval lijkt ons de Rotterdamse rechtbank falikant verkeerd voorgelicht te zijn.

Wat zijn trouwens de „grondstellingen van de wetenschap”, die haar

machteloos doen staan tegenover de „Krusemankwalen”?

OVERIGENS LIJKT het ons niet toe, dat alle magnetiseurs de stelling van mr. Kruseman unaniem zullen toejuichen, dat zij „wellicht slechts succes hebben uitsluitend op het gebied van de functionele stoornissen in verband met de fysieke en psychische opbouw van de persoon”.

Dit betekent dat de magnetiseurs nog slechts een zeer beperkt scala aan ziekten overblijft; immers van alle kwalen waarvan een „ziekteverwekker” bekend is — en van de meeste ziekten is dat toch wel het geval — wil mr.

vervolg op pag 4

Vele nieuwe leden

hebben een verheugende toevloed van nieuwe leden opgeleverd. Het is bemoedigend, dat er telkens weer nieuwe belangstelling blijkt te bestaan voor de bestrijding van het volksgevaar dat de kwakzalverij inhoudt.

Wij heten de nieuwe leden welkom, omdat ook hun steun onontbeerlijk is in een tijd, waarin de kwakzalverij onder schoonklinkende leuzen en met steun van listige pleitbezorgers wil trachten wettelijke erkenning te krijgen voor hun levensgevaarlijke praktijken.

De nieuwe leden zijn: de heren prof. dr. A. Kummer, Amsterdam, W. E. Ulrici, arts te Aerdenhout, dr. R. Evenhuis, H. J. Jens, dr. R. H. Mulkens, dr. H. Verhagen, allen arts te Bussum, dr. A. H. Garré, arts te Haarlem, H. P. Rab, arts te Beerzerveld, R. Greydanus, arts te Bergentheim, dr. G. L. van der Zwaag, arts te Haarlem en D. van Wijk, arts te Zandijk en de dames mej. W. Fennis, arts te Bussum en mevr. J. C. Mensch te Groningen.

Advocaat doet Aanval op Artsen

VERVOLG VAN PAG. 3

Kruseman de behandeling toevertrouwd zien aan een wetenschappelijk geschoold beoefenaar van de geneeskunde. Hij gaat hier verder op in:

” De bovengenoemde verdeling van de terreinen waarop de medicus respectievelijk de magnetiseur zijn successen bereikt, geeft tevens duidelijk aan op welk moment deze genezers voor de gemeenschap gevaarlijk kunnen worden, te weten indien zij bij gebreke aan medische scholing een kwaal die wel een algemene oorzaak heeft niet als zodanig erkennen waardoor een patiënt pas bij een arts komt wanneer het te laat is. Tegen dit gevaar staat de Nederlandse wet machteloos omdat geen schuld kan worden aangenomen indien de betrokkene door gebrek aan kennis de gevolgen van zijn handeling niet kon voorzien. Zelfs indien een magnetiseur iemands dood op zijn geweten zou hebben kan hem slechts een overtreding ten laste worden gelegd.

Slotsom

HET MOET VOOR de verdachte niet aangenaam zijn geweest zijn pleiter voor de rechtbank zozeer het gevaar van magnetiseurspraktijken naar voren te horen brengen. En als rechter zouden wij na het horen van deze zinsnede tot de slotsom komen: „Als er zo weinig tegen een falende magnetiseur te doen is, laat mij dan met kracht de Wet op de uitoefening van de geneeskunst van 1865 hanteren, opdat de volksgezondheid is beschermd en de magnetiseur bij preventie wordt weerhouden van zijn vrijwel straffeloos uit te oefenen aanslagen op het menselijk leven.

Wij gaan NIET akkoord met de „verdeling van de medische terreinen” zoals mr. Kruseman die voor zijn pleitrede heeft bebracht.

Wij gaan NIET akkoord met zijn stelling dat magnetiseurs successen boeken bij het genezen van bepaalde kwalen, waar de medische wetenschap niet tegen is opgewassen.

DAAROM ZIJN WIJ veel eerder genaderd bij de grens waar een mag-

netiseur gevaarlijk wordt voor de gemeenschap dan mr. Kruseman. Voor ons ligt die grens op het ogenblik dat deze mensen doktertje gaan spelen.

Zij kunnen nimmer pretenderen te weten of een ziekte een „algemene oorzaak” heeft. Op het speuren naar dit onderscheid, zo het al zou bestaan, zijn deze mensen immers niet getraind. Bovendien accepteren zij in de praktijk

NUTTELOZE „WETENSCHAPPELIJKHEID” SUGGESTIE OP DIEREN?

DE KWAKZALVERS houden er niet van als men hun zogenaamde bovennatuurlijke genezingen toeschrijft aan eenvoudige suggestie.

De goochelaar onthult niet graag zijn trucs. Zijn optreden ontleent juist zijn waarde aan de sfeer van magie en mysterie, waarin hij zijn kunstjes vertoon.

Mr. Adam van Doorninck, voorzitter van de Nederlandse werkgroep van z.g. paranormale genezers, die voor de rechtbank in Assen optrad als verdediger van een terechtstaande magnetiseur uit Zuidlaren, deed in zijn pleitrede eveneens een aanval op de eenvoudige verklaring, dat suggestie het geheim vormt van de goochelaars met mensenlevens.

„Bij de genezingen van deze man”, zo meende hij de rechter te moeten voorhouden, „is er geen sprake van suggestie. Hij geneest immers ook dieren...”

DIT IS DE LOGICA der „genezers”. Als een onbevoegde genezer zijn praktijken niet alleen op mens, maar ook op dier uitoefent, dan is daarmee het bewijs geleverd, dat er geen sprake van suggestie kan zijn.

dit onderscheid van mr. Kruseman in het geheel niet. Magnetiseurs schrijven hun genezend vermogen aan bovennatuurlijke krachten toe.

Legio zijn de voorbeelden dat magnetiseurs ziekten hebben willen genezen waarvoor hoogsteenvoudige medische behandelingsmethoden bestaan. Maar hoe vaak zinspeelt de magnetiseur dan niet smalend op de gevaren van een medische behandeling, waarbij de ziekteverwekker van mr. Kruseman vakkundig zou kunnen worden bestreden.

De „grens waar een genezer gevaarlijk wordt” ligt bij zijn voordeur. Overschrijdt nimmer zijn drempel. Want zelfs mr. Kruseman moet toegeven dat het gebrek aan medische kennis bij de genezers hen verhindert de ware aard van een ziekte te onderscheiden.

Voor de beklagenswaardige rechter in Assen een verklaring om te duizelen. Immers, moest hij de raadsman volgen en aannemen dat dieren niet onder de invloed van de overtuigingskracht van de kwakzalvers worden gebracht? Had de verdachte dieren ook werkelijk genezen? Had hij daardoor mensen zonder suggestie genezen?

Het waren allemaal overbodige vragen, die daar waren opgeworpen. Voor de rechter is het van geen belang of een genezer bij het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunst gebruik maakt van suggestie of niet.

De verdachte in Assen gaf toe een verlamd kindje te hebben behandeld. Dat is strafbaar. Zijn verdediger vulde de telastelegging aan met de verklaring dat de man bovendien dieren poogde te genezen. Dat mag al evenmin.

Deze man kwam in aanmerking voor een veroordeling.

Suggestie of géén suggestie, mens en dier in Nederland dienen gevrijwaard te blijven tegen de gevaren, verbonden aan de kwakzalverij van (soms) listige lieden met bovennatuurlijke theorieën.

Wij hopen dat de Nederlandse rechters deze „suggestie” ter harte willen nemen.

Bestuur van de Vereniging tegen Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, Arts te Hilversum, Voorzitter; E. Mijnaerends, Tandarts te Amsterdam, Vicevoorzitter; Mevr. A. Burbach-van der Woord, Prins Frederik Hendriklaan 60, Naarden, Secretaris; L. Brest te Amsterdam, Penningmeester; Mr. J. E. Goudsmit Kantonrechter te Haarlem; Dr. H. H. Scholten, Dierenarts, Veterinair Inspecteur van de Volksgezondheid te Haarlem; H. Dijkstra, Oud-Commiss. van Politie te Amsterdam; Mr. J. D. van den Berg, Rechter te Arnhem; Mr. G. C. M. van Nijntaten te Voorburg, Referendaris bij het Ministerie van Justitie; Dr. J. H. Ligterink, Arts en Apotheker te Amsterdam en J. E. Bouter, Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid te Zwolle.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. f 7,50, voor studenten, verpleegsters, arts-, tandarts- en apothekers-assistenten en kraamverzorgsters f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonné's: Mevr. Burbach-v. d. Woord, Prins Frederik Hendriklaan 60, Naarden, Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, A'dam-Z. Postgiro van de Ver. 32237 te Amsterdam - Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA N.V.
Amsterdam

Abonnement per jaar franco per post bij vooruitbetaling f 7,50, voor studenten, verpleegsters, arts- tandarts- en apothekers-assistenten en kraamverzorgsters f 2,50

Administratie Maandblad:

Mevr. A. Burbach-v. d. Woord, Prins Frederik Hendriklaan 60, Naarden, tel. 02959 - 19114.